

MOBİLYA İŞLETMELERİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ertan Özen¹ Kadir Aydoğan² Berk Dalkılıç³ Osman Nuri Tatlı⁴

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Teknoloji Fak., Ağaç İşleri Endüstri Müh. Bölümü, 48000, Muğla, TÜRKİYE

² Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Dalaman Meslek Yüksek Okulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Lojistik Programı 48680, Muğla, TÜRKİYE
eozen@mu.edu.tr

Özet- Bu çalışmanın amacı, mobilya işletmelerinin sorunları ve çözüm önerileri hakkında bilgi verilmektir. Çalışma kapsamında sektörde faaliyet gösteren mobilya işletmelerinin sayısal verileri ve sorunları incelenmiş ve Çanakkale ilindeki mobilya işletmeleri ile anket çalışması yapılarak verilerin analizi yapılmıştır. Sonuç olarak mobilya işletmelerinin sorunlarının giderilmesi için çözüm yolları önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler-Mobilya işletmeleri, İş güvenliği, Haksız rekabet, Çanakkale, Anket.

PROBLEMS OF FURNITURE ENTERPRISES AND SOLUTION PROPOSALS FOR THESE ENTERPRISES

Abstract- The aim of this study is to examine the numerical data and problems of furniture enterprises operating in the sector. Within the scope of the study, analysis of the data was carried out by surveying the furniture enterprises in Çanakkale city. As a result of this study, solutions was suggested to furniture enterprises for solving their problems.

Key Words- Furniture enterprises, Work safety, Unfair competition, Çanakkale, Survey.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Mobilya, günlük yaşamın her alanında yer edinen, bireyin veya toplumun refahını sağlayan, yaşama yönelik, sosyal ve kültürel gereksinimlere hizmette bulunan, insan yaşam kalitesini doğrudan etkileyen, herkesin kullandığı ve ihtiyacı olduğu, insan yaşamında en etkili tek ürün olarak tanımlanabilmektedir. Kentsel dönüşüm projeleri, nüfus artışı, yükselen hayat standardı ve sektörün ihracat değerinin artması ile mobilyaya olan talep gün geçtikçe artmakta ve bu da doğrudan mobilya sektörünü etki etmektedir. Ulusal ve uluslararası pazarlara yönelen Türk mobilya sektöründe, panel mobilya, masif mobilya, kanepeler, oturma grubu, tablalı mobilya (mutfak, banyo, ofis, yatak odası), bahçe mobilyaları, mobilya aksesuarları ve parçaları, taşıt mobilyaları, hastane mobilyaları, otel mobilyaları, aksesuarlar gibi geniş yelpazede üretim

Bu makale, 4. Uluslararası Mobilya ve Dekorasyon Kongresi'nde sunulmuş ve İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi'nde yayınlanmak üzere seçilmiştir.

yapılmaktadır. İthal mobilya sektörü kullanımı sınırlı olan katma değeri yüksek nadir sektörler arasında yer almaktadır. Türkiye’de istihdam kapasitesi en yüksek sektörlerden biri olan mobilya sektörü, yurt genelinde her il ve ilçeye dağılmış durumdadır. 1980’lerden sonra Türkiye’deki ekonomik ve sosyal gelişmeler, özellikle büyük metropollerde kaliteli, fonksiyonel ve modern mobilya taleplerini artırmış sektöre ve ülke ekonomisine ivme kazandırmıştır.

Türkiye’de mobilya sektörü, pazarın yoğunlaştığı ve/veya orman ürünlerinin yoğun olduğu belirli bölgelerde toplanmıştır. Önemli mobilya üretim bölgeleri toplam istihdamdaki paylarına göre; İstanbul, Ankara, Bursa, Kayseri, İzmir ve Adana şeklinde sıralanmaktadır. Bunun dışında Bolu, Eskişehir, Sakarya, Zonguldak, Trabzon, Balıkesir, Antalya ve Burdur’da da mobilya üretimi yapılmaktadır. 2005 rakamlarıyla Türkiye’de yaklaşık olarak 5,5 milyar dolarlık mobilya tüketimi söz konusudur. Ayrıca, mobilya imalat sektörü, Türkiye imalat sanayinde 2005 yılı rakamlarıyla %8’lik büyümeye ile en hızlı büyümeyi gerçekleştiren sektörlerden birisi olmuştur. [1]

Mobilya sektörü, 2012 yılı değerlerine göre; 214 ülkeye yaklaşık 1,9 milyar dolar ihracat, 114 ülkeden ise 817 milyon dolar ithalat gerçekleştirilmiştir. Hızlı değişim ve dönüşüm sürecinde olan sektör, 2023 yılı için 25 milyar dolar üretim ve 10 milyar dolar ihracat beklentisi ile dünyanın ilk 10 Avrupa’nın ise ilk 5 büyük mobilya üreticileri arasında olmayı hedeflemektedir.[2]

Türk mobilya endüstrisi, çoğu geleneksel yöntemlerle çalışan atölye tipi, küçük ölçekli işletmelerin ağırlıkta olduğu bir görünüme sahiptir. Buna karşın son yıllarda orta ve büyük ölçekli işletmelerin sayısı hızla artmaya başlamıştır. Son yıllarda artan kentleşme, nüfus artışı, yükselen hayat standardı ile mobilyaya olan talep gün geçtikçe artmakta, bu durum ise doğrudan mobilya sanayisine yansımaktadır. Geleneksel olarak düşük teknoloji ve sermaye ile yoğun emek girdilerine sahip ulusal hatta yerel pazar düzeylerinde faaliyet gösteren mobilya endüstrisi, hızlı bir dönüşüm geçirerek geçmiş yıllara oranla çok daha bilgi ve sermaye yoğun bir moda sektörü olma yolunda ilerlemektedir. Buna karşın özellikle 1970’li yıllarla beraber küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra, 1990’lı yıllardan itibaren orta ve büyük ölçekli işletmelerin katılımlarıyla Türkiye imalat sanayisi içinde yüzde 3’lük üretim katkısıyla sektör önemli bilgi ve sermaye ağırlıklı bir imalat kolu olmuştur. Ancak, son yıllarda anlamlı büyümeye ivmesi yakalanmasına rağmen, sürdürülebilirliğin sağlanması için mevcut yapının büyümesi ve sorunlarının giderilmesi gerekmektedir. [3]

Mobilya sektöründe faaliyette bulunan işletmelerin büyük bir kısmının aile işletmesi olduğu, yeniliklere açık olmadığı, bir başka deyişle buradaki idari yönetim ve mobilya işletmecilerinin markalaşma ve yeniliklere yeteri miktarda önem vermedikleri dikkat çekmiştir. Araştırmamızda amacımız işletmelerin sorunları ve sorunlara sebep olan faktörlerin incelenmesi, çalışanların sektördeki sorunların çözümlerine ilişkin düşüncelerinin neler olduğunun öğrenilmesidir. Ayrıca, çalışmamız kapsamında ‘‘Mobilya işletmelerindeki sorunlar nelerdir? İşletmeler tarafından sorunların çözümü için ne gibi önlemler alınmalıdır? Sorunların önlenmesi için uygulanması gereken devlet politikaları ve sektör uygulamaları nelerdir? Sorularına yanıtlar aranmıştır.

2. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırmada, mobilya işletmelerinin sorunları ve çözüm önerileri hakkındaki görüşlerinin öğrenilmesinde gerekli verilerin toplanabilmesi için anket yöntemi tercih edilmiştir. Ayrıca veriler, bizzat araştırmacı tarafından birincil veri toplama yöntemlerinden yüz yüze mülakat yöntemi ile ve tesadüfî örnekleme yoluyla toplanmıştır. Anketlerin cevaplanması sırasında gerekliliği görüldüğü takdirde sorular ve ifadeler hakkında açıklamalarda bulunulmuş ve yapılan yorumların anında not alınması sağlanarak, bu yorumlara göre gerekli düzenleme ve düzeltmeler yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket üç sayfa ve 15 sorudan oluşmaktadır. Anket hazırlanırken işletmelerin demografik özelliklerini ölçmeye yönelik sorularda ankete konulmuştur.

2.1. Materyal (Material)

‘Mobilya İşletmelerinin sorunları ve çözüm önerileri’ konulu bu araştırma Çanakkale ilinde uygulanmıştır. Çanakkale Marangozlar Odası 2016 verilerine göre sektördeki mobilya işletmeleri sayısı 143 tür. Çanakkale il merkezinde bulunan Sanayi Sitesi, Kepez Bölgesi, organize sanayi ve pazar yerinde bulunan 2016 yılında aktif faaliyet gösteren küçük, orta ve büyük ölçekli üretim yapan mobilya işletmeleri incelenmiştir. İncelenen işletmelerin ölçek büyüklükleri dikkate alınarak ve araştırma verilerinin karşılaştırılması ile değerlendirme yapılmıştır. Buna göre, çalışmada 80 mobilya işletmesine anket gönderilmiş, bu işletmelerden 53 tanesi geri dönüş yapmıştır. Anket yönetim personeline, çalışanlara ve ar-ge birimlerine uygulanmıştır. Anketin deneklere uygulanması birebir ve yüz yüze görüşme ile olmuştur.

Araştırma anketinin tasarımı; daha önce benzer çalışmalarda geçerliliği ve güvenilirliği bulunmuş anketlerden faydalanılarak yeni bir anket ortaya konmuştur. Ankette dört şıklı soru, birden çok seçeneği soru ölçekleri kullanılmıştır.

Anket çalışmasında değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi ve değerlendirilmesi Excel programında yapılmıştır.

2.2. Veri Toplama Araç ve Teknikleri (Data Collection Materials and Techniques)

Veri toplama aracı olarak, konuyla ilgili akademik çalışmalar incelenerek, araştırmada kullanılacak sorular ve değişkenler oluşturulmuş, anket formu hazırlanmıştır. Anket formunda, demografik sorular, işletmelerin sorunlar ve çözüm önerileri hakkındaki görüşlerini öğrenmeye yönelik sorular bulunmaktadır. Anket formları hazırlandıktan sonra, 5 mobilya işletmesi üzerinde bir pilot uygulama yapılarak, soruların anlaşılabilirliği ve anket formunun cevaplanma süresi kontrol edilmiş, anlam güçlüğü yaratan ifadeler düzeltilmiştir.

2.3. Veri Toplama Süreci (Data Collection Process)

Belirlenen 80 adet örneklem sayısına Şubat 2016 ve Nisan 2016 tarihleri arasında Çanakkale il merkezinde bulunan Sanayi Sitesi, Kepez Bölgesi, organize sanayi ve pazar yerinde bulunan işletmelere ulaşılmıştır. Anket uygulaması yüz yüze mülakat yöntemi ile olmuştur. Anket formları üzerinde anlaşılmayan noktalara açıklık getirilmiş, anket formlarının tamamlanması sağlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi (Analysis of the Data)

Verilerin analizi Excel programı ile yapılmıştır. Anket sorularına verilen cevapların istatistikleri yapılarak sorulara verilen cevapların sayıları çıkarılmıştır. Sayıların ankete katılanlar arasındaki yüzdelik değerleri çıkartılarak İşletmelerin sorunları ve çözüm önerileri hakkında vermiş olduğu cevapların önem düzeyleri belirlenmiştir.

3. BULGULAR (FINDINGS)

Araştırmanın örneklemini, Çanakkale ilinde yer alan, mobilya sektöründe faaliyet gösteren mobilya işletmeleri olarak ele alınmıştır. Ankete katılan toplam işletme sayısı 53’dür ve demografik özellikleri ile ilgili bilgiler aşağıda verilmektedir.

Tablo 1. Ankete Katılanların İşletme Türüne Göre Dağılımı (Distribution of survey participants according to business type)

İşletme Türü	Yüzde (%)
İmalatçı	77
İhracatçı	23
Diğer	0
Toplam	100

Ankete katılan işletmelerin, İşletme Türleri incelendiğinde, % 77'lik büyük bir oranda imalat işletmesi, % 23'lük bir oranda ihracat işletmesi olduğu görülmektedir.

Tablo 2. İşletmede Çalışan Sayısına Göre Dağılımı (Distribution by number of employees in business)

Çalışan Sayısı	Yüzde (%)
1-10 arası	82
11-25 arası	18
26-50 arası	0
50 ve üzeri	0
Toplam	100

İşletmelerin çalışan sayıları dikkate alındığında işletmelerin, % 82'lik büyük bir oranda 1 ile 10 kişi arasında personel çalıştırırken, % 18'lik bir oranda 11 ile 25 kişi arasında, personel çalıştırdığı görülmektedir.

Tablo 3. Ankete Katılanların Çalıştığı Pozisyona Göre Dağılımı (Distribution of survey participants according to job position)

Pozisyon	Yüzde (%)
Sahibi	36
Çalışan	64
Satış Sorumlusu	0
Arge Sorumlusu	0
Üretim Müdürü	0
Diğer	0
Toplam	100

Anketi cevaplayan kişilerin buldukları pozisyona göre dağılımları incelendiğinde, % 64 oranla çalışan, % 36 oranla işletme sahibi olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 4. Ankete Katılanların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı (Distribution of survey participants according to education level)

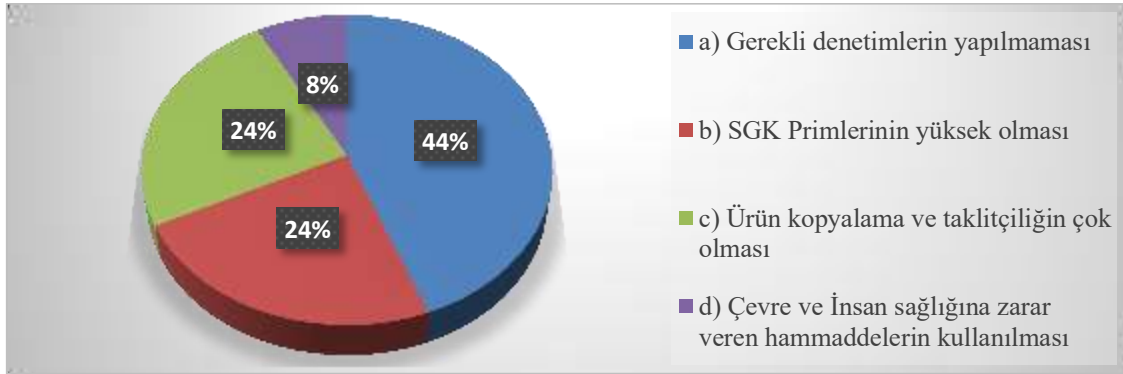
Öğrenim Durumu	Yüzde (%)
İlköğretim	35
Lise	40
Ön lisans	9
Lisans	16
Yüksek Lisans	0
Toplam	100

Anketi cevaplayan kişilerin öğrenim durumları incelendiğinde, % 35 ilköğretim, % 40 lise, % 9 ön lisans, % 16 lisans mezunu oldukları görülmüştür.

3.1. Anket Sorularının Analizi (Analysis of Survey Questions)

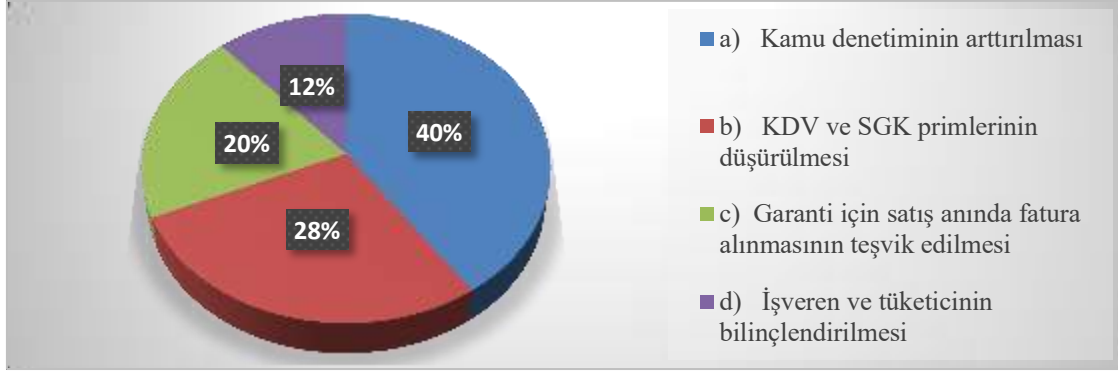
Anket soruları, işletmelerin sorunları ile ilişkili olan sorular ve bu sorunlara karşı çözüm önerilerini analiz eden sorular olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. Soruların sıralaması yapılırken bahsedilen sorunun ardından çözüm önerileri sorularak verilerin analiz edilebilmesi sağlanmıştır.

Şekil 1’de ankete katılan kişilerin “Mobilya Sektöründeki haksız rekabetin oluşmasına aşağıdakilerden hangisi sebebiyet vermektedir?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

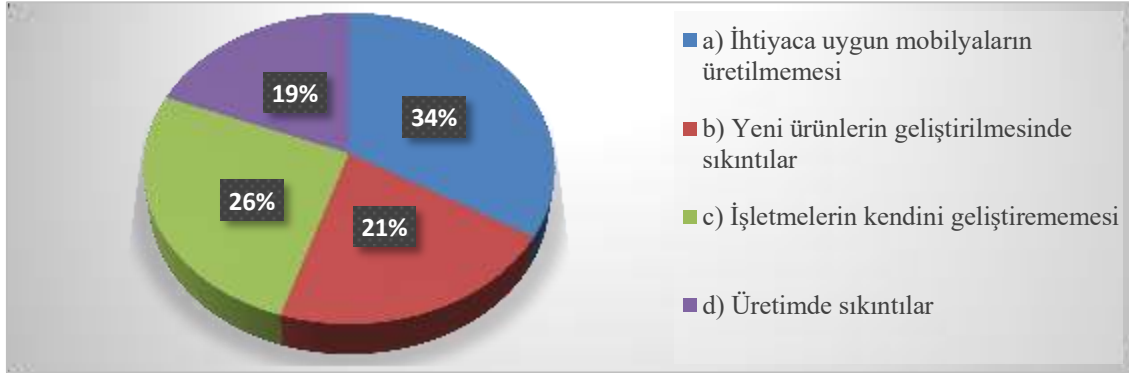
Şekil 2. Mobilya sektöründeki haksız rekabetin oluşmasına ilişkin soruya katılım düzeyi ve betimsel istatistik sonuçları (Participation level and descriptive statistical results on the question of unfair competition in the furniture sector)

Şekil 2’de ankete katılan kişilerin “Mobilya Sektöründeki haksız rekabet, aşağıdakilerden hangisi ile önlenabilir?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

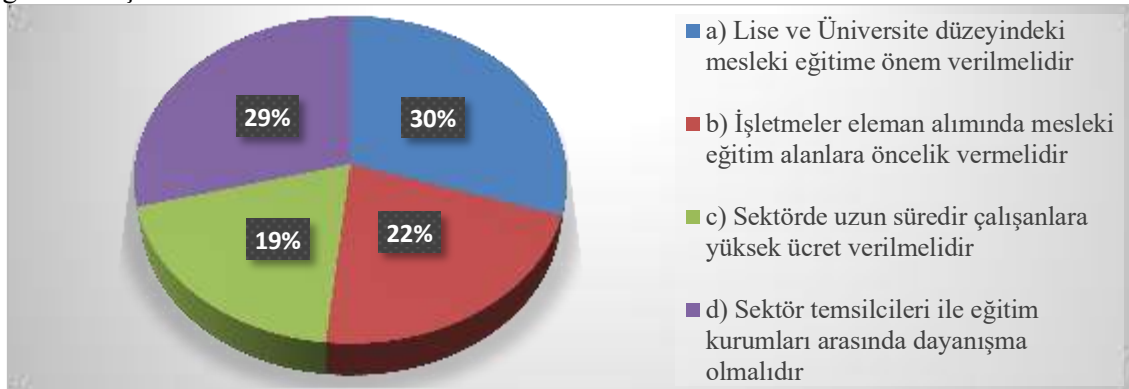
Şekil 2. Mobilya Sektöründeki haksız rekabetin önlenmesine ilişkin soruya katılım düzeyi ve betimsel İstatistik sonuçları (Level of participation and descriptive statistics on the question of prevention of unfair competition in the furniture sector)

Şekil 3'te ankete katılan kişilerin "Kalifiye işgücü eksikliği sektörde ne gibi sorunlar oluşturmaktadır?" sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

Şekil 3. Kalifiye işgücü eksikliğine ilişkin soruya katılım düzeyi ve betimsel istatistik sonuçları (The level of participation in the question regarding lack of workforce qualifications and the results of descriptive statistics)

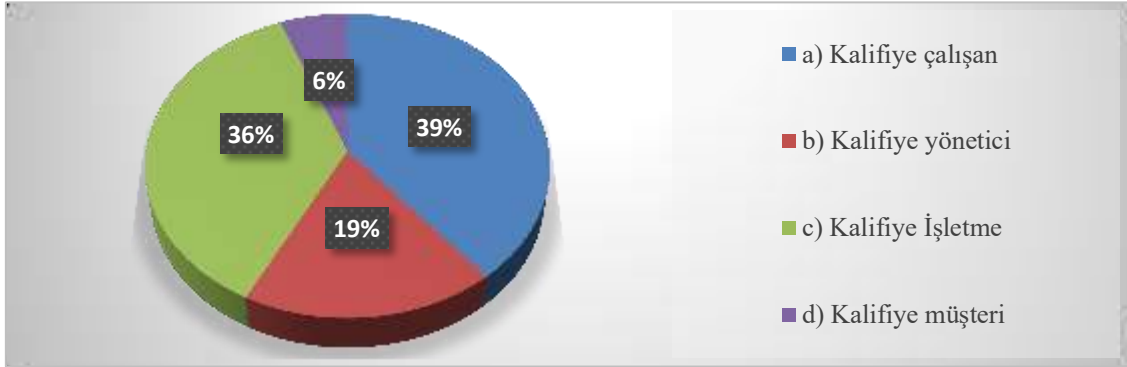
Şekil 4'te ankete katılan kişilerin "Kalifiye eleman yetiştirilmesi için hangi önlemler alınmalıdır?" sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

Şekil 4. Kalifiye eleman yetiştirilmesi için alınması gereken önlemler sorusuna katılım düzeyi ve betimsel İstatistik sonuçları (The level of participation and the descriptive statistics results in the question of precautions to be taken for the qualification of staff)

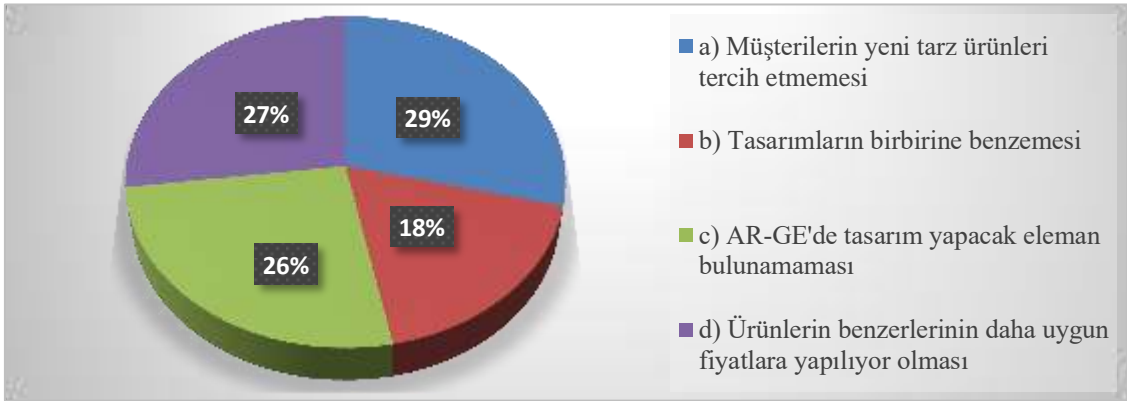
Şekil 5'te ankete katılan kişilerin "Sektörde kalifiye işgücüne en çok nerde ihtiyaç

duyulmaktadır?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

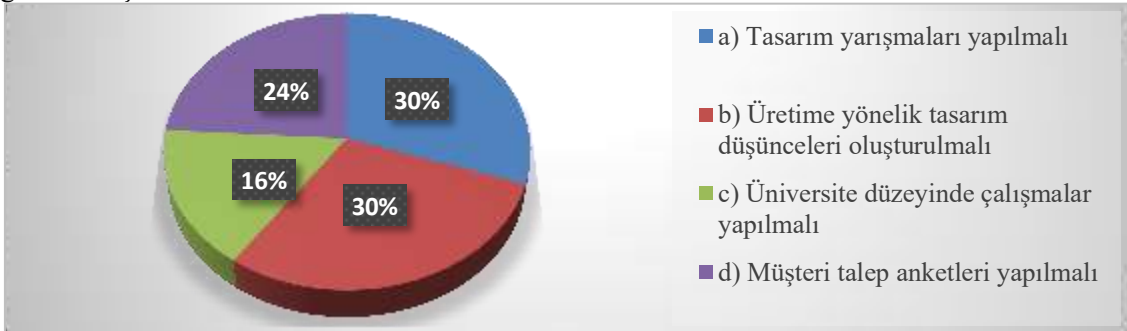
Şekil 5. Kalifiye işgücüne sektörde en çok ihtiyaç duyulan yer sorusuna katılım düzeyi ve betimsel İstatistik sonuçları (Level of involvement and descriptive statistical results for the most needed place in the sector for the qualification workforce)

Şekil 6’da ankete katılan kişilerin “Sektörde tasarım ve AR-GE’de hangi sorunlar yaşanmaktadır?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

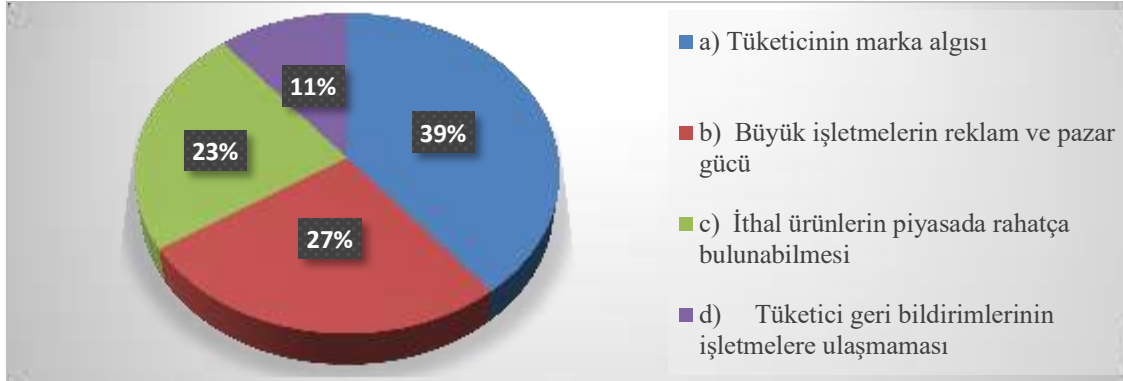
Şekil 6. Sektörde tasarım ve AR-GE de yaşanan sorunlara ilişkin soruya katılım düzeyi ve Betimsel İstatistik sonuçları (The level of participation in the questionnaire and the Descriptive Statistics results on design and research-development issues in the sector.)

Şekil 7’de ankete katılan kişilerin “Sektörde tasarım bilincinin artırılması için neler yapılmalıdır?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

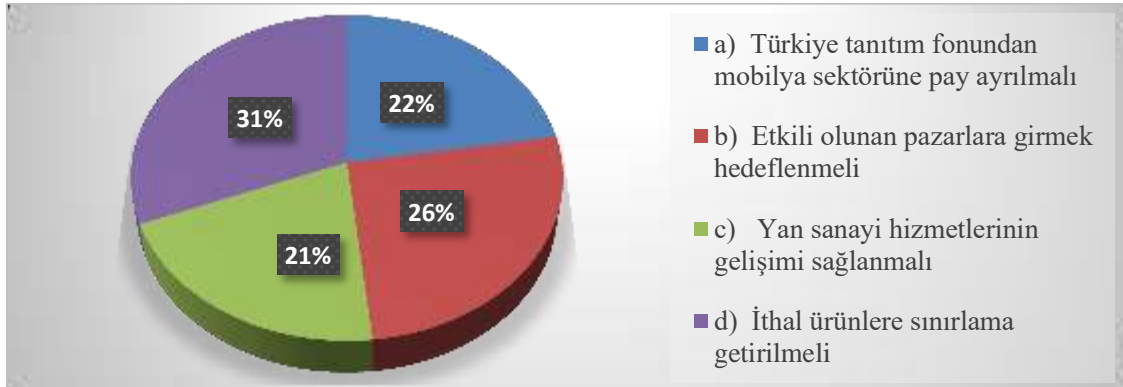
Şekil 7. Tasarım bilincinin artırılması için yapılması gerekenlere ilişkin soruya katılım düzeyi ve betimsel istatistik sonuçları (Questionnaire level and descriptive statistical results on the question of what needs to be done to increase design awareness)

Şekil 8’de ankete katılan kişilerin “Ürünlerinizin tanıtımı ve pazarlanması konusunda ne gibi sorunlar yaşamaktasınız? sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

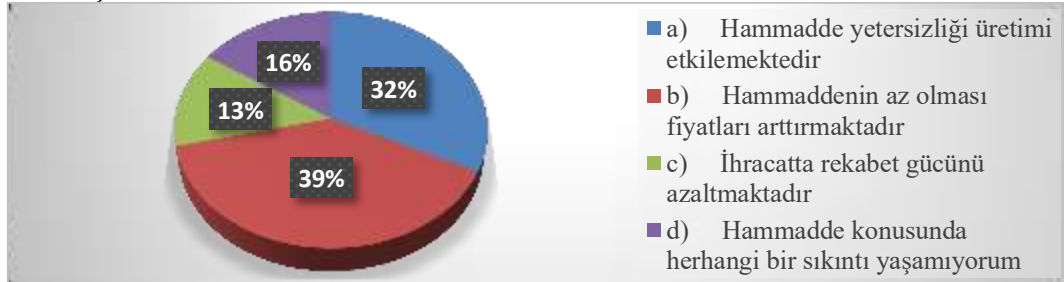
Şekil 8. Ürün tanıtım ve pazarlamasında karşılaşılan sorunlara ilişkin soruya katılım düzeyi ve betimsel istatistik sonuçları (Participation level and descriptive statistical results related to the problems encountered in product promotion and marketing)

Şekil 9’da ankete katılan kişilerin “Tanıtım ve pazarlamanın geliştirilmesi ile ilgili nelere dikkat edilmelidir? sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

Şekil 9. Tanıtım ve pazarlamanın geliştirilmesi için neler yapılabilir sorusuna katılım düzeyi ve betimsel istatistik sonuçları (Level of involvement and descriptive statistics results in what can be done to improve promotion and marketing)

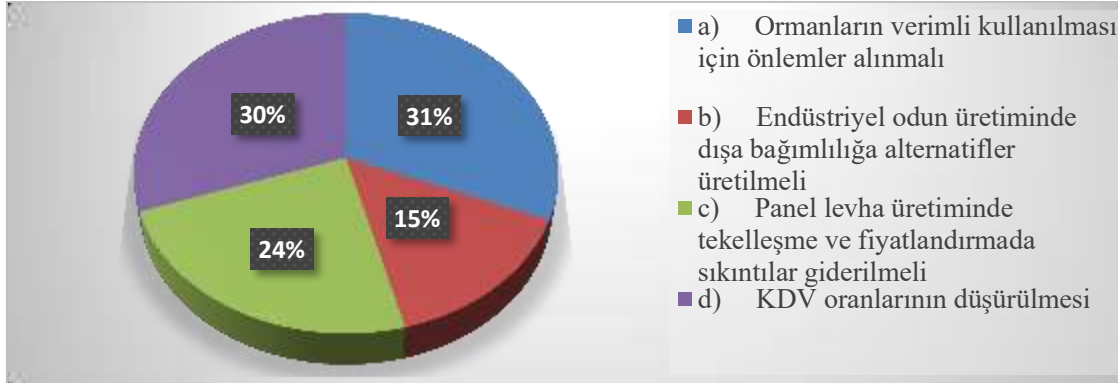
Şekil 10’da ankete katılan kişilerin “Hammadde konusunda ne gibi sıkıntılar yaşamaktasınız?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

Şekil 10. Hammadde konusunda yaşanan sıkıntılara ilişkin soruya katılım düzeyi ve betimsel istatistik sonuçları (Participation level and descriptive statistical results related to difficulties in raw material)

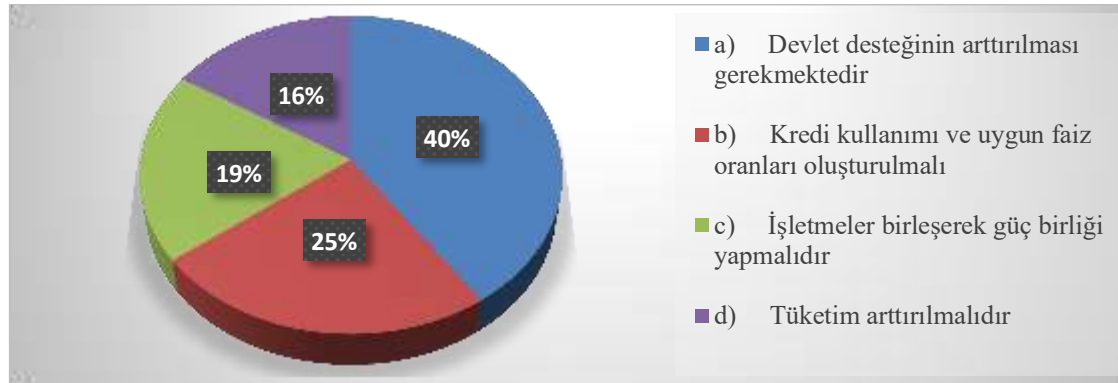

Şekil 11’de ankete katılan kişilerin “Hammadde sıkıntılarının giderilmesi için ne gibi önlemler alınmalıdır?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

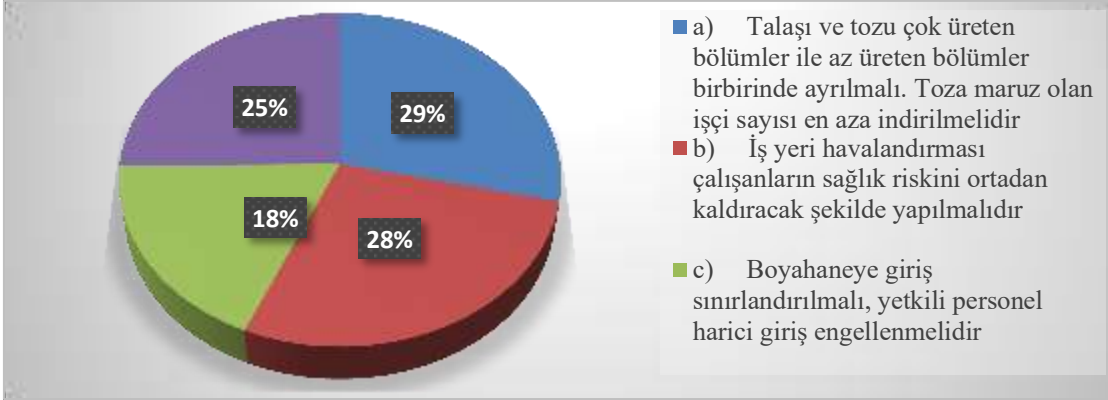
Şekil 11. Hammadde de yaşanan sıkıntıların giderilmesi için alınacak önlemler sorusuna katılım düzeyi ve Betimsel İstatistik sonuçları (The level of participation and descriptive statistical results for the precautions to be taken in order to eliminate the troubles in the raw material)

Şekil 12’de ankete katılan kişilerin “Mobilya işletmelerinin gelişmesi ve kapasitelerini arttırabilmesi için neler yapılmalıdır?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

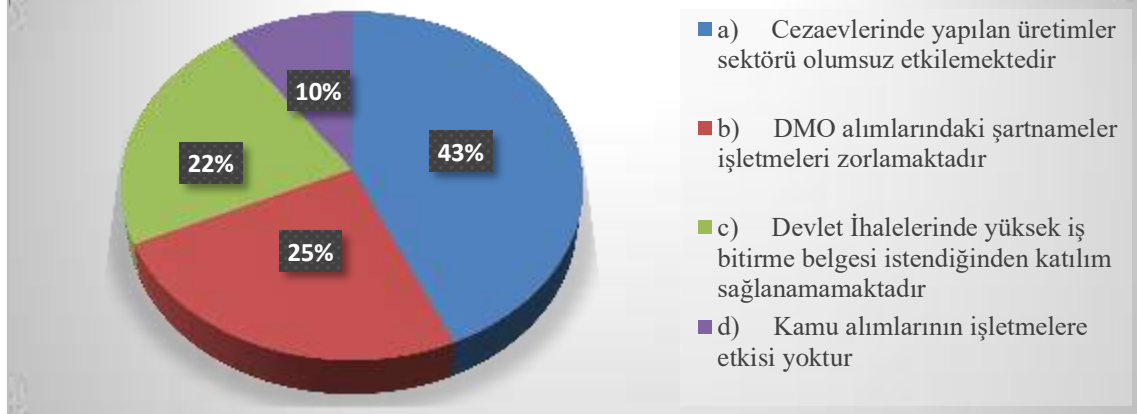
Şekil 12. Mobilya işletmelerinin gelişmesi ve kapasitelerini arttırabilmesi için neler yapılabilir sorusuna katılım düzeyi ve Betimsel İstatistik sonuçları (level of involvement and descriptive Statistics results for what can be done to improve the development and capacity of furniture businesses)

Şekil 13’de ankete katılan kişilerin “Mobilya imalatında yaşanan hastalıklarla ilgili hangi önlemler alınmalıdır?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

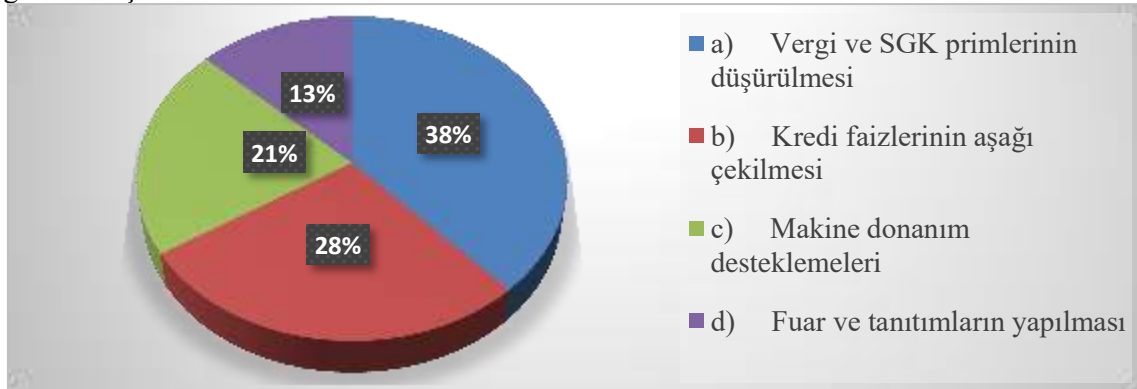
Şekil 13. Mobilya imalatında yaşanan hastalıkların giderilmesi için alınacak önlemler sorusuna katılım düzeyi ve Betimsel İstatistik sonuçları (Participation level and descriptive statistical results for the precautions to be taken in order to eliminate the illnesses in furniture manufacturing)

Şekil 14’de ankete katılan kişilerin “Kamuda yapılan üretim ve alım şartları sektörde nasıl bir etki oluşturmaktadır?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

Şekil 14. Kamu alımlarının işletmelere etkisi hakkında sorusuya katılım düzeyi ve Betimsel İstatistik sonuçları (Questionnaire participation level and descriptive statistical results on the impact of public procurement on businesses)

Şekil 15’de ankete katılan kişilerin “sektörünün en çok ihtiyacı olan devlet desteği hangisidir?” sorusuna vermiş oldukları cevapların ortalamaları ve katılım düzeyi gösterilmiştir.

Şekil 15. Mobilya işletmelerinin en çok ihtiyacı olan Devlet desteği sorusuna katılım düzeyi ve Betimsel İstatistik sonuçları (Participation level and descriptive statistical results of the state support of furniture enterprises)

4. SONUÇ VE TARTIŞMA (CONCLUSION AND DISCUSSION)

Bu çalışmada sonucunda mobilya sektöründeki sorunlara yönelik önerilerimizi çeşitli başlıklar altında inceleyebiliriz.

4.1. Haksız Rekabet (Unfair Competition)

Çözüm önerisi:

Kamu denetimi artırılmalı/etkinleştirilmeli, kanunların uygulanmasına önem verilmeli, Sektörde uygulanan KDV oranları tekstil sektöründe uygulanan oranlara eşitlenmeli, Garanti kapsamı için fatura alımı teşvik edilmeli (satış anında), İşveren ve tüketici bilinçlendirilmeli, Hammadde, iş gücü gibi konularda sektör envanterinin çıkarılmalı ve bunu sağlayacak etkili mekanizmalar oluşturulmalı, Çevre ve insan sağlığına zararlı hammadde ve uygulamalar konusunda duyarlılık ve sorumluluk artırılmalıdır.

4.2. Mesleki Eğitim (Technical Training)

Yeni neslin zamanın ihtiyaçlarına uygun nitelikte olmayışı ve yaratıcı düşünce geliştirmede yetersiz kalması sektörün en önemli sorunlardan biridir. Eğitimdeki yetersizlik; kalifiye işgücü, istihdam ve deneyim eksikliğini beraberinde getirmektedir. Bu durum ise sektörün gelişimini ve rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. Mesleki eğitimdeki sorunlar okullar, çalışanlar ve yöneticiler kapsamında değerlendirilmiştir.

4.2.1. Okullardaki kalifiye işgücü (Qualified Labor of Students)

Çözüm Önerisi:

Üretim ve tasarım için gerekli güncel bilgileri içeren meslek eğitimini, hem meslek liselerinde hem de üniversite düzeyinde mobilya sektörüne yönelik özel bölümlerde verilmesi sektör adına önemli bulunmaktadır. Gelişmiş ülke üniversitelerinde olduğu gibi mobilya üretiminin yoğunlaştığı bölgelerde 'Mobilya Mühendisliği' ve 'Mobilya Tasarımı' bölümlerinin açılması, üniversite-sanayi işbirliği çerçevesinde, mobilya sanayi alanındaki akademik çalışmaların yoğunlaştırılması ve bu alanda yetişmiş işgücü ve bilgi birikiminin sektörde kullanımına yönelik plan ve programların yapılması gerekmektedir. Mobilya meslek eğitimi cazip hale getirilmelidir. Bu durum, sektörün temel sorunlarının çözülmesinde ve sektörün gelişmesinde fayda sağlayacaktır. Bu konuda ivedilikle yapılması gerekenler, söz konusu okulların teknolojik alt yapısının yenilenmesi, aktif üniversite- sanayi işbirliğinin sağlanması, öğretim kadrolarının ve öğrenci kalitesinin artırılması, programların son teknolojiye uygun olarak güncellenmesi ve sektörün cazip hale getirilmesidir. Bunun yanında, okullardaki öğretim kadrolarının da, güncel teknolojiye ilişkin bilgi edinmeleri için büyük işletmelerde staj yapmaları sağlanabilir. Ayrıca, bazı teşviklerle öğretim kadrolarının uluslararası fuarlara götürülerek yeni gelişmeleri takip etmelerinin sağlanması hem sektör adına hem de mesleki eğitim adına faydalı olacaktır. Sektör temsilcilerinin sanayinin beklentileri konusunda Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu ile iletişimde olması mobilya meslek eğitimi sorununun çözümü için önem taşımaktadır.

4.2.2. İşyerlerindeki kalifiye işgücü (Qualified Labor of Workers)

Sektörde çalışanların kalifiyesi tartışmalıdır. Sektör çalışanlarının güncel teknolojiyi takip etmediği bilinmektedir.

Çözüm Önerisi:

Etkili ve verimli üretim için sektör çalışanlarının güncel konularda bilgilendirilmesi gerekmektedir. Teknoloji ve uygulama alanlarındaki yeniliklerin izlenmesi, muhtemel deneyim eksikliklerinin giderilmesi ve bilgi ve becerilerin artırılması açısından uzmanlık gerektiren

konularda mesleki eğitim kurslarının yaygınlaştırılması ve 'Eğitim Yardımı' gibi teşviklerin kullanılması önemlidir. Kalkınma ajansları ile projeler oluşturulması, halk eğitim merkezlerinin etkinleştirilmesi, kurum içi eğitim hizmetlerinin artırılması kalifiye iş gücünün oluşumuna ve deneyim eksikliklerinin giderilmesine katkı sağlayacak faktörlerdendir. Sektördeki işletmelere kendi iş gücünü yetiştirme ve sağlamaya yönelik destek verilmesi de uzun vadeli kalifiye iş gücünün yetişmesini etki yaratacağı düşünülmektedir.

4.3. Tasarım ve AR-GE (Design and Research and Development)

Çözüm Önerisi:

Üniversiteler düzeyinde mobilya tasarımı öne çıkarılmalı, Üretime yönelik tasarım düşünceleri oluşturulmalı, Tasarım yönetiminin önemi artırılmalı, Tasarım yarışmaları etkinleştirilmeli, Yurt dışı desteği verilmeli ve örnek modeller alınmalı, Öğrenci projeleri endüstri ile birleştirilmeli (ortak çalışma), Ülke genelinde mobilya üretiminin yaygın olduğu bölgelerde tasarım okulları açılmalı, mevcut olanlar ise 21.yüzyıl beklentileri doğrultusunda güncellenmelidir.

4.4. Tanıtım, Markalaşma ve Pazarlama (Promotion, Branding and Marketing)

4.4.1. Tanıtım (Promotion)

Çözüm önerisi:

Bu konuda Türk mobilyasının kaliteli ürün olduğuna dair imaj oluşturulmalı ve kalitesiz mobilyalarla kötü tanıtıma neden olan işletmelerin önüne geçilmelidir. Firmalar bu yönde devlet teşvikleriyle desteklenmeli ve satış sonrası hangi ülkede olursa olsun destek ağı, bilgi edinimi ve hak arayışının sağlanmasına yönelik kolaylık, tanıtım ve güven sağlanmalıdır.

4.4.2. Markalaşma (Branding)

Çözüm Önerisi:

Kaliteli Türk mobilya kimliği ile pazarda yer edinmeli, Kontratlı üretimlerde yabancı menşeli ürünlerde seçici olmalı, Yabancı firmalara karşı fason üretim yerine yerli firmalar kendi ürününü üretmeli, Türk markaları yabancı pazarlarda birbiriyle rekabet etmek yerine işbirliğine gitmeli, Yurt dışı tanıtımlarda devlet desteği sağlanmalı, Türkiye tanıtım fonundan mobilya sektörüne pay ayrılmalıdır.

4.4.3. Pazarlama (Marketing)

Çözüm Önerisi:

Sektörün/firmaların pazarlama ve tanıtım kabiliyetini geliştirici eğitim ve bilgilendirme çalışmaları artırılmalı ve bu eksiklerin giderilmesine dönük, pazarlama faaliyetlerinin desteklenmesi, istihdam ve eğitim yardımı gibi teşviklerin kullanımının artırılması sağlanmalıdır. Öte yandan Avrupa'dan ithal edilen katma değerli ürünler açısından yerli alternatifler üretilmeli, Uzakdoğu'dan gelen ekonomik ürünlerde de belirli bir kotanın konulması anlamlı bulunmaktadır.

4.5.Hammade (Raw Material)

Çözüm Önerisi:

Orman kanunu ve orman teşkilatı zamanın ihtiyaçlarına göre ve orman kaynaklarının etkinliğini ve verimliliğini artıracak şekilde güncellenmeli, Ormanların verimli kullanılması için önlemler alınmalı, Endüstriyel plantasyonlar oluşturularak endüstriyel odun arzı yapılmalı, Endüstriyel

odun üretiminde dışa bağımlılığa alternatifler üretilmeli, Hızlı yetişen ağaç türlerinin plantasyonu sağlanmalı, Odunun pahalı elde edilmesi ve maliyetlere doğrudan etki etmesi önlenmeli, Tekstil, sünger, polyester, kuş tüyü gibi döşemeli mobilyalarda nitelikli yerli hammadde kaynaklarının zenginleştirilmesinin sağlanmasına yönelik alternatif düşünceler oluşturulmalı, Hammadde temininde AB standartlarına uyum sağlanmalı ve sertifikasız hammadde girişinin önüne geçilmeli, (Kyoto protokolü çerçevesinde en az E1 standardı aranmalı) Ülke genelinde çevreye duyarlı ürünlerin standart testlerinin yapılabileceği uygun laboratuvar ortamları sağlanmalıdır.

4.6. Yan Sanayi (Sub-Industry)

Çözüm Önerisi:

Yan sanayinin oluşumu için büyük ölçekli ve küçük ölçekli firmaların iletişim kurmaları ve yerli yan sanayinin oluşumu için çaba sarf etmeleri gerekmektedir.

4.7. Lojistik (Logistic)

Çözüm Önerisi:

Mobilya havaleli ürün olması sebebiyle karayolu taşımacılığının birinci alternatif olmaktan çıkarılması gerekmektedir. Diğer nakliye alternatifleri olan demiryolu ve denizyolu veya multi-modal (çoklu) taşımacılığının yaygınlaştırılmasının hem maliyetleri düşüreceği hem de ürünlerin müşteriye ulaşım hızını artıracığı tahmin edilmektedir. 3 tarafı denizlerle çevrili ülkemizde deniz ulaşımının etkisizliği navlun maliyetlerinin yüzde 10 -15 oranlarında artmasına neden olmaktadır. Ayrıca deniz kıyısındaki üretim tesisleri limanlara yönlendirilip multimodal taşımacılıkla denizyolu-karayolu veya denizyolu-demiryolu taşımacılık koordinasyonu sağlanmalıdır. Öte yandan nakliyatta kullanılan araçların taşımacılık standartlarına uygun olması, ürünün profesyonel bir biçimde zamanında ve sağlam teslim edilmesi de önemli hususlardır. Gümrüklerde görevli muayene memurlarının mobilya konusunda eğitimi ya da ihtisas gümrüklerinin oluşumu konularında çalışmalar yapılmalıdır.

4.8. Mobilya İmalatında Karşılaşılan Sağlık ve Güvenlik Sorunları (Health and Safety Issues Encountered in Furniture Manufacturing)

Çözüm Önerisi:

Talaş tahliyesinin kaynağa iken sağlanması kişisel koruyucu kullanımından önce düşünülmesi doğru olacaktır. Bu amaçla tasarlanan noktasal tahliye sistemleri toz kaynağı olan makinelere entegre edilmelidir. Bu tahliye sistemlerinin kontrol ve bakımları düzgünce yapılmalıdır. Talaş ve tozu çok üreten bölümler ile az üreten bölümler birbirinde ayrılmalı. Toza maruz olan işçi sayısı en aza indirilmelidir. İş yeri havalandırması çalışanların sağlık riskini ortadan kaldıracak şekilde yapılmalıdır. Çalışanların sağlık problemleri ile karşılaşmaması için çalışanlara hijyenik yemekhane, soyunma odaları ve duşlar temin edilmelidir. Boyahaneye giriş sınırlandırılmalı, yetkili personel harici giriş engellenmelidir. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gereksinimlerin tüm toplum tarafından benimsenmesi gerekmektedir. Bu sebeple özellikle makine koruyucuları konusunda çalışanların bilinç düzeyini artırıcı toplumsal "Güvenlik Kültürü" oluşumuna yönelik çalışmalar yapılması gerekir. Bu çalışmalar ülkemiz çalışanlarının sosyoekonomik yapısı, eğitim durumu ve iş sağlığı ve güvenliği bilincine uyumlu hale getirilmelidir.

5. KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1]. TÜİK, (2009), Yıllar itibarı ile Türkiye mobilya üretimi, Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
- [2]. Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi Sektör Raporu 2013.
- [3]. Tosyalı, Birgül.,(1995). KOBİ'lerin Türkiye Ekonomisindeki Yeri." İzmir Ticaret Odası, Yayın 20.